

Y belaunaldia

LUIS FERNANDEZ

Y delako honek ez dirudi letra bereziki euskalduna (Yon Etxaiderentzat-edo ez bada), eta izena bera ere grekoa dauka, baina nonbait ezagun egin zaigu azken aldi honetan. Hor dugu, adibidez, *Euskal Y* izeneko proiektu faraonikoa: abiadura handiko trenaren ibilbidea; Paristik Madrilera 15 minutu aurreratu ditzaten trenak, eta eraikitzaileek trilioiak irabaz ditzaten, zenbait mendi, haran eta herri hondatzearen truke.

Beste Y famatua *Y taldeena* da. 'Gerrila urbanoa', dio orain Madrilgo prentsak, eta hemen batzuei gustatu egingo zaielakoan nago, gerrila estatusera igo izana noizbehinkako euskal intifada txikia. Autobus eta er-tzain erreketarekin ados egon gabe ere, *gerrilarien* kontrako prozesu hauek ez didate susmo onik eragiten. Prozedurak honen antza dauka: norbaiti bota behar errua, eta taldetxo bat atxilotzen dute, itxura jakin batetik edo aurretiko gertaerengatik ezagunak zaizkielako. Donostiako epaiketaren kasuan, bakoitzak zer egin zuen ere ez dakigu, denek apur bat denetik egin omen zuten, hola, festa giroan edo. Azken batean, beltzak bezala, denak igualak omen dira eta, ondorioz, *nor* epaitzen duten bigarren mailako kontua da, *zer* epaitzen den da auzia: Y misterioitsu hori (inkognitari ezin zitzaion X jarri, hori beste gal-dera baten erantzuna baita).

X belaunaldiak ez omen zeukan helbururik bizitzan. Y belaunaldiak helburu mitarrak ditu. Hurrengo, logikaz, Z belaunaldia: zzzz... Lotara dedikatuko ote da? Montxo Armendarizen filme berriaren propagandan «K belaunaldia existitzen ote den» galdetzen dute. Ez, ez K, ez X, ez Y. Nik jende arrunta ikusten dut eserita kriminalen aul-kian.

Integrismoak

IÑAKI MENDIGUREN

INTEGRISMO edo fundamentalismoak omen dira etorkizun hurbileko arriskurik handienetakoa. Noraezean dabilen mundu dudatsu honetan, pentsaera integristak erantzun eta egia lasaigarriak ematen ditu nonbait, boterearen truke.

Gaur egun honetaz hitz egitean, ia soilik integrismo islamikoa datorkigu burura. Baina Mendebaldeak ere baditu bere integrismoak: zientifizismoa, stalinismoa edo zenbait pentsamolde erlijioso. Eta guztietan okerreana, bere garapen-eredua eta kultura ezarri nahi izatea Hirugarren Munduari, defentsa-erreakzioz beste integrismo batzuk sortarazten baititu.

Gizarte-gatazka eta arazoen aurrean soinekoak urratzea baino hobe genuke sus-traietara jo eta zergatiak ulertzea. Integrismo islamikoei gagozkielarik, baliteke integrismo iraniarrak Herri hari aurrez irentsarazi nahi izan zioten Mendebaldearen gainbeherarekin zerikusirik izatea, eta Algeriakoak, bertan jasandako kolonialismoarekin. Is-raelek ere esan dezake *mea culpa* Ekialde Hurbileko integrismoei buruz. Eta zergatik hain kritika gutxi saudiarren integrismoarekiko? Hango eta hemengo agintariak islamaren interpretazio atzerakoiena nahi dutelako, modernotasunik eta indar iraultzailek gabea?

Gaitz konplexu hau eta bere ingurukoak (ekintza odoltsuak, etorkinak, arrazakeria...) hobetozeago ulertu nahi badituzu, hona itzal handiko autore baten lana, niri behintzat oso polita eta irakurterraza iruditu zaidan liburua: 'Intégrismes / Los Integrismos', Roger Garaudy-rena.

• DEIA

Bellochek baloiak kanpora bota zituen

Bellochek atzo egindako agerraldiaren ondorioa Euskadin etsipena zabaltzea izan da. Ezin da guztiak pozik izan horrelako kasuetan, eta Bellochek ere atzo bere tokia aukeratu zuen edo, behintzat, irudipen hori eman zuen bere «zuhurtziarekin»: GAL aferaren gainekoa estaltzea edo isiltzea. Espainian justizia nagusiarazteko irrika atzo Ganbaran GAL aferaren aurrean geldiarazi egin zuten. Talde politiko nagusiak sabaira edo beste aldera begira zeuden. Kataluniarrak eta kanariarrak, bertan ez baleude bezala. Han-

diek gaizkien hartu zutena euskal nazionalistek kasuaren larritasuna azpimarratzen jarraitzea izan zen. Ezagun da diputatu gehienentzat, herriaren aita edo gidari izanda ere, oraindik ere badaudela «onak eta gaiztoak».

EDITORIALA

• LE MONDE

Frantziako demokrazia

Lehendakaritzarako bi hautagaiek telebistan izandako eztabaida moduzkoa izan zen oso, esalditxo hilgarriarik gabea eta, orobat, eraso zikinik izan ez zuena. Emaizta hori, berez, Frantzia —Tapie efektu zendarekin hasi eta eskuin muturraren iraupeneraino— harapatuta duen populismo atzaparkariari emandako erantzuna da. (...) Hainbatek, dudarik gabe, deitoratu egingo du eztabaida

Kasko urdinak.

EL ROTO / DIARIO 16

hau berebiziko gertaera ez izana, irabazlea eta galtzailea argi eta garbi zehaztu gabe gelditua, baita, denborarik ezean, Frantzia inondik ere hexagonal agertua eta arreta erakarri duen tentsio dramatikorik ez izana. Hori, agian, ikusgai zegoen neu-

rrizko gertaera ez hautematea da: heldutasun demokratikoaren bilatzea, non helburua, erronken larritasuna dela-eta, hunkitzea baino areago konbentzitzea, eszenan agertzea baino areago azalpenak ematea baita.

EDITORIALA

ZUZENDARIARI

Azpirozko malkorrean goiti

Ikusgarria omen da, Ijitoen piramideen inbiriak gabea, eta ez omen du alderdi makala ekarriko: mutur batetik bestera, lehengo denboraren erdia sobran, eta huraxe gehiago bizitzaz gozatzeko, hau da, denbora nola pasa asmatu ezinik ernegatzeko.

Gaur bilduko ditut autistabideak naparerdaldunak eta giputz-euskotarrak, guztiak ere Aurrerapenaren fanatiko atzeratuak, baina nor bere nortasunxoaren arabera desio eta etorkizunerako asmo ederrekin. Europeistak: «*God save the european motorway network!*» (hau alemanez jarri eta Hitler-en amets zaharra dirudi). Españolistak: «*España una, con autovías mil*». Napar-kaxkarrak: «*Con la autovia, Navarra siempre pa la playa!*». Eusko abertzaleak: «Gora Euskadi egituratuta!», esan nahi baita, 'gure' proiektu nazionala, autistabideak lagun, lurralde artikulatu baten gainean garatuko dela. Lurralde artikulatuarena oraintxe irakurri diet aurreneko eta ez dit potroten batere onik egin. Ez nion lehen ere 'lurralde' hitz zatar hori batere tankera naturalik hartzen eta orain jabetzen naiz lurraldeak ez duela lurrarekin deus ikusteko-rik; are gehiago: lurraldea lurraren etsai de-

la eta lurraldea artikulatzeak esan nahi duela, euskara garbian, lehenbizi lurra pusketan desegin eta gero puskak horiek elkarriz nolabait galipotez erantsi; lurra lurretik berexi eta lurraldeburuak estuago lotu elkarriz.

Lur zakarrak berdin ditzala guztiak Azpirozko malkorrean beheiti. Ni berrix, autistabidearen abiameneko teatro horrek Garraldara bidean harrapatuko nau: asmatuko ahal dugu lurraren hurbil xamarretik ibiltzen!

IÑAKI SEGUOLA
Azpeitia (Gipuzkoa)

Bisita ederra!

Duela gutxi ezohizko bisita izan dugu Iruñeko presoek. Bisitaria harro-harro etorri zen bere gobernuaren ziegak ikustera, derrigorrezko paseotxo ematera, hori bai, presoekiko edozein komunikazio saihestuz. Zertarako zatoz Milano jauna? Ederki argi eza gutzen duzu hemen gertatzen dena, eta horren erantzukizun osoa duzue zuk eta ordezkaten duzun gobernuak. Hemen giza-eskubideen zapalkuntza eta bizi-baldintza kaskarrak eguneroko kontuak dira. Legezkoak ez diren zigorrak ezartzen dituzue. Hiltzearen dauden presoak giltzapeturik mantentzen dituzue, eta zuen erruz HIESa zabaltzen

da, drogazaleak xiringatxoak konpartitzera behartzen dituzuelarik. Zertarako etorri orduan? Zertarako etorri, eta preso batzuk kartel batzuk dituztela ikusirik atzeko atetik izkitaturik alde egin?

Ostegunetan ere zure presentzia nabaria da: kartzelara datorren manifestazioa hurbil dagoen eraikuntza batean bukatzen zen duela gutxi arte, hortik agurtzen gintuztelarik. Hor ere zure polizia agertu ziren, elkartasunezko agurrak isilarazteko asmoz. Beste berrikuntza gure kide batek jasan zuen duela gutxi, ospitaletik ekartzen zuten poliziek. Landaben aldera eramane zuten, komentario ironiatu eta mehatxu larriak eginez, bere familiari buruzko datuak eskatzen zizkiotelarik. Bestalde, ahantzezina dugu zure berrikuntzarik aipagarriena: intsumiso bat tirokatu atxilotzeko orduan! Hauxe al da intsumisioari aurre egiteko zure era?

Agerian dago gizarteak errepresioa gaitzesten duela, eta arazoa ez dela intsumisioa, armada eta militarismoa baizik. Konponbidea desmilitarizazioaren bidean topatu behar dugu. Hauxe dugu gure borrokaren xedea, eta horretan gizarte-sektore askok hartzen dute parte, zure errepresioaren gainetik.

2. GRADUKO INTSUMISO
PRESOAREN ASANBLADA

Iruñea

GAIA JARRITA

Irurtzun - Andoain autobia

Lizartatik nonbait ezin zen Iruñera ondo joan, hori dela ta gu sartu ginen autobien gudu. Bukatu eta zabaltzen dute ia horren zain nenguan, ikusi ahal izango degu han pasatako orduan, horrenbesteko txikizioak merezi izan al duan.

AITOR MENDILUZE

Egunkaria

Batzarde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 800/90

OJDK IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDAI

Kontseilari Ordezkarria: IÑAKI URÍA

Zuzendaria: MARTXEO OTAMENDI

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

HELBIDEAK

Egoitza nagusia: Gudarien etorbidea, 2/g / 20140 Andoain
☎ 30 02 22 / Erredakzio faxa: 30 02 55 / Publizitateko faxa: 30 07 07

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruñea
☎ 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo
☎ 410 40 46 / Faxa: 410 37 15Lapurdi / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/503 Posta
kutsatila, / 64100 Baiona / ☎ 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11